

דף כח.

עין משפט ב.

הו"מ סימן רפז סעיף ה

ח. י. באו שנים וכל אחד נתן סימנים לאבידה לא יחזיר אלא תהיה מונחת^ב עד שיודה האחד לחבירו או יעשו פשרה בניהם.

הגה: או שאחד יביא עדים שהיא שלו.

הגה: הביא אחד עדים, והשני עדים וסימנים יהיה מונח^צ שסימנים במקום עדים לאו כלום.

עין משפט ג.

הו"מ סימן רפז סעיף ט

ט. יא. נתן אחד סימנים והשני הביא עדים יתן לבעל העדים^ק אפי' אין מעידים שנפלה ממנו אלא שמכירים שהיא שלו^ר.

עין משפט ד.

הו"מ סימן רפז סעיף י

י. יב. זה נתן סימנים וגם השני נתן סימנים והביא גם עד אחד הרי העד אחד כמי שאינו^ש ויניח.

פ. מימרא דרבא שם כ"ח ע"א. וכתב ה"ה שם בהלכה ו' דאיירי כשנתן סימן חשוב כמו חבירו אבל אחד נתן סימן גרוע מחזירים לזה שנתן סימן המובהק.

ואם אמר אחד לחבירו או תשבע אתה שהיא שלך או אשבע אני שהיא שלי ואטול אותה שומעין לו. כ"כ בשלטי גיבורים.

וכן אם באו לחלקה בניהם שומעין להם, וכן אם הודה אחד מהם שומעין לו. ואם כל אחד אומר אני אשבע ולא אתה והשני אומר להיפך שהוא ישבע ולא חבירו בכה"ג יניח. ש"ך ס"ק ה'.

צ. והש"ך בס"ק ו' כתב על דברי הרמ"א שע"י סימנים מוכח הדבר שהעדים של השני בשקר הם וכתב דצ"ע אבל הנתיבות בס"ק ב' בביאורים כתב דהעיקר כדברי הרמ"א.

ק. שם בגמ'. ואפי' שזה שנתן סימנים הם סימנים מובהקים ביותר. ש"ך ס"ק ז'.

ר. הרא"ש שם בפ"ב סי' י"ג ומחזיקין אותה בחזקתו ואין אומרין שמכרה לו. ש"ך ס"ק ח'.

ש. רמב"ם פי"ג מגזילה הלכה ו' מגמ' שם כ"ח ע"א.

ואפי' העד מעיד שראה שנפל ממנו. כ"כ הרא"ש. וכתב הסמ"ע דא"צ לישבע נגד העד לדעת השו"ע כיון שגם לאחר השבועה אין נותנים אותה לזה שנשבע. וכן דעת הנ"י וכן פסק הב"ח. ש"ך ס"ק ט'.

הגה: וי"א שזה שטוען שהיא שלו נגד העד צריך לישבע שהיא שלו^ה, ואם אינו רוצה לישבע נותנים אותה לבעל העד.

עין משפט ה. חו"מ סימן רפז פעיף יא

יא. יג. מצא שמלה וכיוצא בה, ואחד מביא עדי אריגה שארגוה לו, והשני מביא עדי נפילה יתנה למי שהביא עדי נפילה^א.

עין משפט ו. חו"מ סימן רפז פעיף יב

יב. יד. אחד נתן מידת אורכה והשני נתן מידת רוחבה יתן למי שנתן מידת אורכה^ב, שמידת רוחבה אפשר לשערו^ג כשהיה בעליה מתכסה בה.

עין משפט ז. חו"מ סימן רפז פעיף יד

יד. טז. אחד אמר אורכה כך ורוחבה כך, והשני אמר אורכה ורוחבה ביחד כו"כ, יתן לזה שחילק בין אורך והרוחב^ד.

הגה: אחד אמר מידת אורכה ורוחבה והשני אמר משקלה ינתן לזה שאמר משקלה^ה שזה סימן מובהק.

עין משפט זז. חו"מ סימן רפז פעיף יג

יג. טו. אחד נתן מידת אורכה ורוחבה והשני נתן משקלה יתן לזה שנתן מידת משקלה^ו.

ת. טור בשם הרא"ש בפ"ב סי' י"ג.

א. שם ברמב"ם הלכה ז' מגמ' שם.

ב. שם בגמ', וכתב ה"ה שם שנראה מכאן שאם אין כאן אלא אחד שאומר מידת רוחבה מחזירין אותה לו ודאי.

ג. בספר תורת חיים הביאו הש"ך בס"ק י' כתב שזה דוקא בזמן הגמ', אבל עכשיו הוא להיפך שמידת אורכו אפשר לשערו ולא מידת רוחבו, אך כתב הש"ך שמדברי הפוסקים לא נראה כן וסיים שזה תלוי לפי ראות עיני הדיין ולפי המלבוש ודרך הלבישה ע"ש.

ד. שם בגמ' כ"ח ע"א. וכפירוש רש"י.

ה. כבר כתבו מר"ן בסעיף י"ג. ועיין ביאור הגר"א.

ו. לפי שאין דרך לשקול הטלית לפיכך הוא סימן מובהק. כ"כ הטור.

עין משפט ט.י.כ.

אח"ע סימן קנג סעיף א

א. המוצא גט בשוק, אם האשה אומרת סימן מובהק כגון סימן בצד אות פלונית, מחזירין לה אפי' הוא מכחישה שאומר שממנו נפל ולא גירשה, אלא צויה לכותבו ועדיין לא נתן לה. אבל אם הבעל טוען שלא כתבו מעולם, או ניתן על תנאי, לא יתנו לא לו ולא לה. ואם הבעל מודה שנתגרשה בו, והאשה אומרת שלה הוא כי עדיין לא גבתה כתובתה, והבעל טוען ממני נפל וכבר פרעתי לה, בזה מחזירין לה ז' אפי' לא ע"פ סימן מובהק אלא בסימן שאינו כ"כ מובהק. והוא כמובן שליכא למיחש שנפל מאחר.

עין משפט מ.

או"ח סימן קיז סעיף א

א. בברכת השנים ח' צריך לומר בה בימות הגשמים "ותן טל ומטר" ומתחילין לשאול מטר בחוצה לארץ בתפלת ערבית של יום הששים אחר תקופת ט' תשרי, ויום התקופה בכלל, ובארץ ישראל מתחילין מליל

ז. אע"ג שיש לו מיגו לבעל דממני נפל ולא גירשתי מעולם, תירץ הרש"ל דלא שכיח שתחזיר הגט, משום שצריכה זה לראיה שהיא גרושה, ואם פרע לה היתה צריכה זה לראיה שהיא גרושה, והיתה כותבת לו שובר או לקרוע ולכתוב על הגט, "גט זה קרענוהו" מב"ש.

ח. בני ספרד נהגו לומר בימות החמה ברכנו ובימות הגשמים ברך עלינו וכ"כ האר"י ז"ל שנכון לומר כן, כה"ח אות א'.

ו. ולא יאמר ושבענו מטובה אלא "מטובך" שזה חוזר על הקב"ה. ועיין בכה"ח אות ב'.
ט. ד' תקופות הם, בתשרי, בטבת, בניסן, ובתמוז והם זמן המעבר מעונה לעונה.

ז' בחשון י' ושואלין עד תפלת מנחה כ של ערב יו"ט הראשון של פסח, ומשם פוסקין.

ח"מ סימן רסז פעיף ד

עין משפט נ.

ו. כיצד מכריז. אם מצא כסף מכריז מי שאבד לו מטבעות וכן מכריז מי שאבד לו בגד או בהמה או שטרות יבא ויתן סימנים ויטול ל, ואינו חושש לרמאי בגלל שהודיע מין האבידה כיון שאינו מחזירה עד שיתן בה סימנים מובהקים מ.

י. וכו' היכא שצריכה גשם ומים במר חשון אם טעה היחיד אחר ז' בחשון ושאל אינו חוזר, ובלא צריכה חוזר, ועיין בכה"ח אות ח'.

והגם שהתאריך ז' בחשון בא"י קבעו אותו בזמן עולי רגלים כדי שיחזור האחרון עד נהר פרת, מ"מ כתב הר"ן דגם בזמננו מתאספים מכל הסביבות לירושלים ברגל ומשום עולים אלו ג"כ היתה התקנה, ב"י, כה"ח אות ט'.

ואם לא שאל כליל ז' בחשון בא"י אין מחזירין אותו, כ"כ הלק"ט ח"א סי' ע"ג, אבל הברכי יוסף כתב דצריך לחזור ולצאת מידי ספק יחזור בתורת נדבה, כה"ח אות י'. עיי"ש ד"א מטעם דתפילת ערבית רשות וצ"ע.

י. מי שיצא לחו"ל מא"י או בן חו"ל שבא לארץ ישראל ינהג בשאלת הגשם כפי המקום שנמצא שם, דבן חו"ל הוא צריך חיי שעה שם כבני א"י, ובן א"י בחו"ל הוא יחיד בחו"ל ואין היחיד שואל כך נראה מסקנת הכה"ח באות י"א מברכי יוסף. ועיין שם דעת הרדב"ז שתלוי אם בדעתו לחזור בזמן שאילת הגשמים או לאו.

י. בן א"י שהיה נוהג כהרדב"ז הנ"ל. שנסע לחו"ל ונעשה ש"ץ אחרי ז' בחשון בלחש ישאל כבני א"י ובחזרת הש"ץ לא ישאל כבני חו"ל, כה"ח אות י"ב.

י. בן א"י שהתחיל כבר בז' בחשון לשאול גשם ויצא לחו"ל אף שאין דעתו לחזור ימשיך לומר בחו"ל כמו שהתחיל כבר שלא יראה כחוכא ואיטלולא, ברכי יוסף אות ו'.

כ. ועד בכלל. אמנם אם טעה והתפלל של חול ביו"ט ונזכר בברכת השנים שהדין שגומר הברכה, שואל גשם כ"כ הפרישה אבל המ"א בס"ק ב' כתב בכה"ג דאינו שואל, והעלה בכה"ח אות ט"ז דמשום שיש בזה פלוגתא מפסיק באמצע הברכה וחוזר לתפילת יו"ט.

ל. כרב נחמן שם כ"ח ע"ב.

מ. ולהרמב"ם פ"א מגזילה הלכה י"ד אפי' סימן מובהק כמו נקב יש בצד אות פלונית לא מהני ברמאי, עד שיהיו עדים שזה שלו, כמבואר בסעיף ה', ולהראב"ד מועיל סימן מובהק גמור כמו עדים. ש"ך ס"ק ב'.

דף כח:

עין משפט א.ב. חו"מ סימן רסז פעיף ג.

ג. ה. המוצא אבידה ואינו מכיר בעליה מכריז עליה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות^ג, ובזמן אנסים האומרים כל אבידה הנמצאת למלך היא הרי הוא מודיע לשכניו ומיודעיו.

עין משפט ד.ה.ו. חו"מ סימן רסז פעיף ה.

ה. ז. בעל האבידה שנתן סימנים שאינם מובהקים אין מחזירין לו^ה, והרמאי אפי' שנתן סימנים מובהקים אין מחזירין לו עד שיביא עדים^ז שהיא שלו.

עין משפט ז. חו"מ סימן רסז פעיף ו.

ו. ח. בראשונה כל מי שאבדה לו אבידה ובא ונותן סימנים מחזירין לו אלא א"כ הוחזק רמאי שמצריכים אותו עדים שהוא שלו משרבו הרמאים התקינו בי"ד שיהיו אומרים לו הבא עדים שאין אתה רמאי וטול^פ.

ז. מברייטא בב"מ כ"ח ע"ב. וכתב הסמ"ע בס"ק ד' שמה שנוהגין להכריז בין אשרי ובא לציון לא שפיר עושים להפסיק בניהם, אלא יכריז קודם אשרי, ויותר טוב להכריז אחרי התפילה.

ח. ממשנה וגמ' שם כ"ח ע"ב. וכתב ה"ה בפ"ג מגזילה הלכה ג', דשלשה מיני סימנים יש, א'. סימנים מובהקים ביותר כגון נקב בצד אות פלונית והדומה לזה ובסימנים כאלו מחזירין עליהם אבידה דבר תורה לדברי הכל והרי הם כעדים. ב'. סימנים חשובים כגון מידת אורכו ומידת רחבו וכן משקלו וכיוצא בזה וע"פ מחזירין אבידה והוא סימן מובהק סתם מיקרי. ג'. סימנים גרועים כגון אדום ולבן או ארוך וקצר, שאין מחזירין עליהם אבידה.

ט. ואפי' שנתן סימן מובהק כגון נקב בצד אות פלונית ואפי' שסימנים אלו מן התורה, ברמאי חיישינן ומדאורייתא ילפינן לה שם במשנה.

י. וכתב הב"ח דמשמע מהראב"ד דאם הרמאי יתן סימן מובהק לגמרי מחזירין לו כעדים. וכ"כ הש"ך בס"ק ב'.

יא. שם ברמב"ם מברייטא בב"מ כ"ח ע"ב.

הגה: וי"א דבסימן מובהק מחזירין אפי' בזמן הזה וא"צ עדים שאינו רמאי.

עין משפט זז. חו"מ סימן כט סעיף א

א. אחר שהעד העיד בבי"ד ק אינו יכול לחזור בו, ואפי' אמר ר' שוגג הייתי או מוטעה הייתי ועשיתי זה להפחידו אין שומעין לו, ש ואפי' נתן טעם לדבריו.

ב. אחר שהעד ועבר כדי דיבור ה אינו יכול להוסיף אפי' תנאי, וי"א דיכול להוסיף תנאי.

הגה: ג. נתנו א חרם בביהכנ"ס ע"מ שהעדים יעידו קודם שיצאו מביהכנ"ס, ואחר שיצאו באו ואמרו לא שמנו לב אז להעיד, ועכשיו זוכרין ורוצים להעיד, יכולים למסור עדותם ואין בזה אינו חוזר ומגיד, לפי

צ. היינו בנקב יש בצד אות פלונית. ש"ך ס"ק ג', ודלא כסמ"ע בס"ק ט' וכתב בנתיבות ס"ק ב' דטעות דפוס נפלה בסמ"ע ע"ש.

ומי שהוא צורבא מרבנן, א"צ להביא עדים שאינו רמאי אף בזמן הזה. ק. הרמב"ם מהלכות עדות פ"ג ממשנה שבועות ל"ו ע"ב. ובמקום שצריך חקירת עדים, רק אחרי חקירתם אינם יכולים לחזור, ובמקום שאין דו"ח, אינם יכולים לחזור אחר כדי דיבור. כ"כ הסמ"ע בס"ק ב'. ואם באו שניהם לביה"ד, הראשון יכול לחזור בתוך כ"ד של השני, דחד עדות היא.

ובהגהות מרדכי כתב, דעדים שהעידו בבי"ד וחזרו והעידו בחילוף, מלקין אותם, ועדותם הראשונה קיימת. הביאו הסמ"ע. ועיין בספר פעמוני זהב שדן אם נפסלו מכאן ולהבא בעדים שביקשו לחזור בהם אחרי שהעידו.

ומה שאינם יכולים לחזור משום שכתוב אם לא יגיד ונשא עונו, דמשמע דכל שלא הגיד ראשונה נושא עון, ולא מועיל מה שיבא לחזור בו. סמ"ע ס"ק ד'.

ר. וה"ה אם אומר שבגלל פחד הוכרח להעיד עדות שקר במזיד, אין שומעין לו. סמ"ע.

ש. ובדבר שמוכח שטעו כגון שאין אדם מביא עדים לחובתו, וכן אם עדותו סובלת שני פירושים אחד רחוק ואחד קרוב, מיישבים עדותו שלא תוכחש אפי' בפירוש רחוק.

ת. הדעה הראשונה היא דעת הרמב"ם והשו"ע, ודעת הי"א הוא הרא"ש. והש"ך בס"ק ב' האריך לסתור דלא נמצא דבר זה ברא"ש, והכריע כרמב"ם דאינו יכול להוסיף תנאי בעדותו. ועיין עוד בסי' מ"ו.

א. היינו ביה"ד שהם ג' הכשרים לדון, דאם הבעל דין הוא שנתן חרם לא גרע מהשביעם, שיכולים אח"כ להעיד בבי"ד.

ב. ודלא כהר"ן, שסובר שבאמרו אין אנו יודעים לא הוי חוזר ומגיד, אפי' בלא אמתלא.

שהם שתקו בפעם הראשונה. ^א ואפי' אמרו אין אנו יודעים, ואח"כ נתנו אמתלא לדבריהם חוזרין ומגידין, שהרי לא אמרו היפך ממה שאמרו באחרונה.

עין משפט ט.

ח"מ סימן רמז פעיף כב

כב כד. מצא דבר שעושה ואוכל כגון פרה וחמור מטפל בהם י"ב חודש מיום המציאה ושוכרן ולוקח שכרן ומאכילן ^ז, ואם היה שכרו יותר על אכילתם היתרה לבעלים.

וה"ה תרנגולת מוכר הביצים ומאכילה כל י"ב חודש. מכאן ואילך שם דמיהן ^ח עליו והרי הם שלו ושל הבעלים בשותפות.

עין משפט י.כ.

ח"מ סימן רמז פעיף כה

כה כז. אחרי שמכרן המוצא יש לו רשות להשתמש בדמים, וע"כ אם נאנסו חייב לשלם ואפי' שלא נשתמש בהם בפועל אלא כיון שיש לו רשות להשתמש הרי הם אצלו כשאיילה ^י. כל זה במצא אבידה וטרח ליטפל בה ומכרה, אבל מצא מעות ^י לא ישתמש בהם וע"כ אם אבדו באונס פטור שאינו עליהם אלא כשומר שכר.

הגה: וי"א שאינו עליהם אלא כשומר חנם.

ג. והשו"ע איירי היכא שאמרו היפך דבריהם הראשונים, דאפי' באמתלא לא מועיל כ"כ בסמ"ע. ובאמר איני יודע מהני אמתלא, אבל אם בתחילה אמר איני זוכר, א"צ אמתלא, כ"כ נתיבות ס"ק ו'.

ד. שם מברייאתא כ"ח ע"ב.

ה. פי' עושה שומא כמה הוא שוה עתה ובכך יקבלנו להיות שותף בו עם בעל האבידה ויחלקו בשכירות ובשאר השבח שיהיה בו, ואם ימות או יגנב יהיה ההפסד לאמצע וזו דעת הרמב"ם והרי"ף אבל רש"י פי' שאחרי י"ב חודש מוכרן בכ"ד.

ו. רמב"ם פי"ג מגזילה הלכה י"ז וכתב ה"ה שם שזה מפורש במשנה וגמ' בב"מ כ"ח ע"ב וכ"ט וז"ל טרפון וכדעת רב יוסף דאמר כשומר שכר דמי.

ולפי דעת הרמ"א שמוצא אבידה כשומר חנם א"כ גם כשיש לו רשות להשמש הוי כשומר שכר אבל לא כשואל להתחייב באונסין. סמ"ע ס"ק ל"ח.

ז. וכן מי שהפקידו אצלו מעות לא ישתמש בהן. סמ"ע ס"ק ל"ט.

עין משפט ל.מ.ג.

ח"מ סימן רמז פעיף כב

עיינ לעיל עין משפט ט

ח"מ סימן רמז פעיף כג

כג. כה. מצא עגלים אם הם עשויים לפטום הרי זה מטפל בהם שלושים יום, ואם עשויים לטיפול ע"י רועה מטפל בהם המוצאם ג' חודשים ^ה.

עין משפט ס.

ח"מ סימן רמז פעיף כד

כד. כו. אווזים ותרנגולים זכרים גדולים מטפל בהם ל' יום ואם הם קטנים ביותר ג' ימים וכן כל כיוצא בזה שטיפולו מרובה משכרו מטפל בהם ג' ימים ואחרי זה מוכרן בבית דין.

הגה: וי"א דא"צ בי"ד ^ט אלא יכול לשומן ולקחת אותם באותם דמים.

עין משפט ע.פ.

ח"מ סימן רמז פעיף כה

עיינ לעיל עין משפט מ

ה. מברייתא ואוקימתא שם בגמ' כ"ח ע"ב, ופירש רש"י ד"ה הא דרעיא היינו בארץ מרעה ובעת הדשא שאין טיפולה מרובה.

ט. הגם שבס"י ע"ב במשכיר משכון לא ישכירו לעצמו אלא לאחרים, שאני כאן שמשכיר אבידה והוא בחזקת כשרות ואין חושדין אותו. אבל לדעת המחבר שצריך בי"ד ה"ה בסעיף כ"א וסעיף כ"ב צריך ב"ד. סמ"ע ס"ק ל"ז.